

Ortaokul Öğrencilerinin Yaşadıkları Yakın Çevreye Yönelik Farkındalıklarının Bölgesel Farklılıklara Göre Karşılaştırılması¹

Comparison of Secondary School Students' Awareness of the Near Environment They Live in According to Regional Differences

Özgür HÜSEYİNBAŞ²

Ahmet ÜNAL³

Zekeriya YERLİKAYA⁴

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Başvuru Tarihi: 25.09.2020

Kabul Tarihi: 26.03.2021

Atf İçin: Hüseyinbaş, Ö., Ünal, A. ve Yerlikaya, Z. (2021). Ortaokul öğrencilerinin yaşadıkları yakın çevreye yönelik farkındalıklarının bölgesel farklılıklara göre karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF)*, 5(2), 164-184.

ÖZ: Bu araştırmanın amacı Kastamonu ili genelinde öğrenim görmekte olan ortaokul öğrencilerinin köy, ilçe veya il merkezi gibi farklı bölgelere göre, yakın çevrelerinde bulunan yaşam alanlarına ve canlılara yönelik farkındalıklarını ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Kastamonu ilinde öğrenim görmekte olan toplam 720 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen, “Yakın Çevre Farkındalık Testi” kullanılmıştır. Elde edilen veriler analiz edildiğinde öğrencilerin belirlenen yaşam alanları ile ilgili farkındalık düzeylerinin düşük olduğu, bununla beraber yakın çevrelerinde bulunan çeşitli bitki, hayvan ve mantarlar ile ilgili farkındalıklarının ise orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analizler il merkezindeki öğrencilerin yaşam alanlarına ilişkin farkındalık düzeylerinin ilçedeki öğrencilere göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğunu, benzer şekilde ilçedeki öğrencilerin yaşam alanlarına ilişkin farkındalık düzeylerinin de köyde bulunan öğrencilerden anlamlı şekilde yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Öğrencilerin bölgede yaşamını sürdüren canlılar hakkında farkındalık düzeyleri incelendiğinde köyde yaşayan öğrencilerin hem il merkezinde hem de ilçe merkezinde yaşayan öğrencilere göre farkındalık düzeylerinin anlamlı şekilde yüksek olduğu görülmüştür. İl ve ilçe merkezlerinde yaşayan öğrenciler arasında bölgede yaşamını sürdüren canlılar hakkında farkındalık düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Anahtar sözcükler: Çevre eğitimi, çevre okuryazarlığı, fen eğitimi

¹ Çalışma 23/01/2018 tarihli ve 75048956-44-E.1660794 sayılı Kastamonu Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü izni ile yürütülmüştür.

² Öğretmen, Kastamonu Ceritoğlu Ortaokulu, e-mail: fotozgur@hotmail.com, ORCID:0000-0003-1049-9514

³ Dr. Öğr. Üyesi, Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, e-mail: aunal@kastamonu.edu.tr, ORCID:0000-0001-8617-6602

⁴ Prof. Dr., Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, e-mail: zyerlikaya@kastamonu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3659-2100

ABSTRACT: The aim of this study is to reveal the awareness of secondary school students, who live in Kastamonu, towards the living spaces and creatures in their immediate surroundings with respect to different regions such as villages, districts or provincial centers. The study group of the research consists of 720 secondary school students living in Kastamonu during the 2017-2018 academic year. The "Near Environment Awareness Test" developed by the researchers was used as a data collection tool. When the obtained data were analyzed, it was determined that the awareness level of the students about the determined living areas was low, while their awareness of various plants, animals and fungi in their immediate environment was at a moderate level. The analyses conducted revealed that the awareness level of the students in the city center about the living spaces was statistically higher than the students in the district, and similarly, the awareness level of the students in the district about the living spaces was significantly higher than the students in the village. When the awareness level of the students about the creatures living in the region was examined, it was observed that the awareness level of the students living in the village was significantly higher than the students living in both the city center and the district center. No significant difference was found between the students living in provincial and district centers in terms of awareness levels about the creatures living in the region.

Keywords: Environmental education, environmental literacy, science education

1. GİRİŞ

Canlıların, çok önemli bağlar kurdukları, karşılıklı etkileşim içinde oldukları ortamlara çevre veya yaşam alanı denir (Atasoy, 2006; Milli Eğitim Bakanlığı, 2015; Cansaran ve Yıldırım, 2017; Miller ve Spoolman, 2010). Geçmişten günümüze insanoğlu devamlı olarak yaşadığı çevre ile olumlu ve olumsuz etkileşim içinde olmuştur. Sanayi devrimine kadar çevre ve insan arasındaki etkileşimin nispeten dengeli olduğunu söylenebilir. Sanayi devrimi ile birlikte çevre insan ilişkileri arasındaki denge çevrenin aleyhine bozulmuştur. İnsanlık kendi rahatı için devamlı üretmekte ve sürdürülemez bir şekilde tüketimi özendirilmektedir (Atasoy, 2006). Tüketen nesiller yetişmekte ve bu tüketim çılgınlığı doğal kaynakların tükenmesine ve yok olmasına sebep olmaktadır (Kıvrak, 2018; Sethy, Harichandan, Pradhan, Ghosh, ve Patra, 2019).

1950’li yıllara geldiğimizde insan ve doğa arasındaki bu orantısız savaşın birçok olumsuz sonucu ortaya çıkmıştır. Bu kötü deneyimler insanlığın bir uçurumun kenarında olduğunu bir kez daha göstermiştir. Bu yaşananlar insanın doğa ile beraber yaşaması gerektiğini anlamasını sağlamıştır. 1970’li yıllara geldiğimizde ortaya çıkan bu büyük problemler ‘Çevre Eğitimi’ adı verilen yeni bir söylem geliştirilmesini sağlamıştır (Ünal ve Ebru, 1999).

Çevre eğitimi farklı şekil ve formatlarda günümüze kadar eğitimin farklı kademelerinde uygulanmıştır. Hâli hazırda günümüzde ilk ve ortaokul düzeyinde bakıldığında, çevre eğitimi adı altında zorunlu ders bulunmamakla beraber, çevre eğitimi disiplinler arası bir yaklaşımla birçok dersin müfredatında yer almaktadır (Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2019). MEB’in 2018-2019 eğitim öğretim yılı Fen Bilimleri ders kitaplarını çevre ve insan konuları yönünden incelediğimizde 5. sınıf düzeyinde “Canlılar Dünyası” ve “İnsan ve Çevre” ünitesi olmak üzere iki ünite, 6. sınıf düzeyinde ise “Enerji Dönüşümleri ve Çevre Bilimi” ünitesi olmak üzere bir ünite mevcuttur. 7. ve 8. sınıf düzeylerinde ise çevre eğitimi konusunda hiçbir üniteye yer verilmemektedir. Ortaokul seviyesinde tercih edilen çevre eğitimi anlayışında, öğrencilerin yaşadıkları çevre ile ilgili bağ kurmasını sağlayacak etkinliklerin sayısal olarak çok az olduğu görülmektedir. 5. ve 6. sınıflarda çevre ile ilgili 3 ünite detaylı olarak incelendiğinde konular bilgi aktarmaktan öteye geçememektedir (Taycı Ünal, 2009). Yüzeysel olarak karşılıklı bilgi aktarımına dayalı bir çevre eğitimi, yaşadığımız çevre ile ilgili sorunlara baktığımızda, kesinlikle istenilen hedeflere yeteri düzeyde ulaşamadığımızı göstermektedir.

Çevre eğitiminin başlıca hedefi; yaşadığı yakın çevreyi tanıyan, çevre ve insan arasındaki etkileşimi olumlu olarak yönetebilen ve en önemlisi de yaşanan problemlere karşı duyarsız davranmayan “Çevre Okuryazarı” bireyler yetiştirmektir (Hsu ve Roth, 1998; Pitman, 2004; Riedinger, 2015). Çevre okuryazarlığı, kişilerin çevre hakkında elde ettikleri bilgileri davranış olarak ortaya koyabilmeleridir. Bir başka deyişle çevre okuryazarlığı, bireylerin ve toplumların çevre ile ilgili sağlıklı kararlar almalarını ve bu kararları sorumlu çevresel davranışlara dönüştürmeleridir (Özdemir, 2017; Sönmez ve Yerlikaya, 2017). Çevre eğitimi, bireylerin hayat boyu çevre okuryazarlığı açısından gelişimine katkı sunacak şekilde tasarlanmalıdır (Altınöz, 2010). Öğrencilerimiz, yaşadığı yakın çevre ile olumlu etkileşim kurduğu oranda gelecek adına istenilen sonuçlar beklenebilir (Güler, 2009).

Ülkemizde ortaokul seviyesinde verilen çevre eğitiminin sonuçları hakkında yapılan bilimsel çalışmalar incelendiğinde, çevre sorunları ve çevre-insan ilişkileri konusunda yeterli başarıyı ve farkındalığı sağlayamadığı görülmektedir. Örneğin, Selimoğlu (2015) yapmış olduğu çalışmada, Antalya il merkezinde dokuz farklı ortaokulda öğrenim gören 732 öğrenciye geliştirmiş olduğu “Çevre Tutum Ölçeği”ni uygulamıştır. Bu çalışmada, ortaokul öğrencilerinin farklı değişkenlere göre çevre bilincini kazanma düzeylerini tespit etmeye çalışmıştır. Öğrencilerin çevreye yönelik bilgi düzeylerinin düşük olmasına karşın ilgilerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşan araştırmacı, derslerde çevre eğitimine ağırlık

verilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Alboga (2013) yapmış olduğu çalışmasını, Kastamonu ilinde eğitim-öğretim gören 6, 7, ve 8. sınıf düzeyinde 1492 öğrenci ile gerçekleştirmiştir. Öğrencilerin “Çevre”, “Geri Dönüşüm”, “Plastik ve Plastik Atıklar” hakkında bilgi, tutum ve davranışlarının belirlenmesine yönelik, 35 sorudan oluşan “Tutum Ölçeği” uygulanmıştır. Analizlerin sonucunda toplam olarak bakıldığında ise tüm sınıf düzeylerinde çevreye yönelik tutumun beklenenden düşük olduğu araştırmacı tarafından ifade edilmiştir. Sağır, Aslan ve Cansaran (2008) yaptıkları çalışmada, 7. ve 8. sınıfta okuyan öğrencilerin çevre sorunlarına karşı farkındalıklarının ve çevre sorunlarına çözüm üretme düzeylerinin çok düşük olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Atasoy ve Ertürk (2008) tarafından yapılan bir başka çalışmada ise ortaokul 6-7-8. sınıf düzeylerinde uygulanan çevreye karşı tutum ve bilgi düzeyi anketinin sonuçları beklenenin çok altında çıkmıştır. Bu çalışmalar ortaokul düzeyinde çevre eğitiminde hedeflenen kazanımların istenilen oranda gerçekleşmediğini göstermektedir. Bu noktada ortaokul düzeyinde çevre eğitimi konusunda büyük bir boşluk olduğu ve bu boşluğun doldurulmamasının her geçen gün daha büyük problemlerin oluşmasına yol açacağı kaçınılmaz bir gerçektir. Çevre ile hiçbir etkileşim kurmayan ve yaşadığı çevreden uzak yaşayan bir bireyden çevre dostu olması beklenilemez (Özdemir, 2017).

Ortaokul Fen Bilimleri müfredatı incelendiğinde, uzak yaşam alanlarından örneğin, yağmur ormanlarından bahsedilirken öğrencilerin yaşadığı yakın çevreden neredeyse hiç bahsedilmemektedir. Eğitimde, yakından uzağa kavramının uygulanması kalıcı öğrenmelerin sağlanabilmesi için çok önemli bir yer tutmaktadır (Louv, 2018). Yaparak yaşayarak öğrenmeyi temel alan yapılandırmacı eğitim yaklaşımına göre yeniden düzenlenen fen eğitimi, bireylerin kendi yaşantıları ile bilgilerini oluşturması gerektiğini savunur. Çevre eğitiminde de yapılandırmacı eğitimin benimsenmesi, öğrencilerde kalıcı öğrenmeyi sağlayacaktır. Son dönemlerde yapılandırmacı eğitimin desteklediği “Yaşam Temelli Öğrenme” veya “Bağlam Temelli Öğrenme” adı verilen yeni yaklaşımlar fen öğretiminde uygulanmaya başlanmıştır (MEB, 2018). Bağlam Temelli Öğrenme, öğrencilerin yakın çevrelerinde karşılaştıkları olay ve olguları kendi yaşantı ve deneyimleri ile algılamalarını sağlayarak, gelişen problemlere kendilerinin çözüm üretmelerine olanak sağlar (Glynn & Koballa, 2005; Kutu & Sözbilir, 2011). Çevre eğitiminde de Bağlam Temelli Öğrenme yönteminin, yani yakın çevre eğitiminin benimsenmesi, çocukların yaşadıkları yakın çevre ile bağ kurarak kalıcı öğrenmelerini sağlayacaktır. Giderek yaşam alanından uzaklaşan öğrencilerin, bu yöntem ile hem yaşam alanlarını yakından tanıması hem de yaşadıkları çevreye karşı olumlu tutum geliştirmeleri sağlanabilir (Hançer vd., 2003; Çepni, 2014).

Bu noktada okullarımızda verilen çevre eğitiminin yeniden ele alınması; teorik bilgi yüklemesinden çok, pratik hayata dokunan etkinlikler ile müfredatın yeniden gözden geçirilmesi ve tasarlanması gerekmektedir (Arslan, 2011). Yapılan bu çalışma, ortaokul seviyesinde öğrencilerin yakın çevrelerine yönelik farkındalık düzeyleri hakkında bilgi verirken, planlanacak çevre eğitimlerinin kapsamının belirlenmesine yönelik yol göstermesi açısından önem arz etmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin yakın çevrelerine yönelik farkındalıklarının, “İl Merkezi”, “İlçe Merkezi” ve “Köy” okulları gibi farklı yerleşim bölgelerine göre karşılaştırılmasıdır. Çalışmanın alt amaçları ise şu şekilde sıralanabilir:

- Kastamonu köy, ilçe ve il merkez okullarında öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin, yakın çevrelerinde bulunan canlılara yönelik farkındalık düzeylerini ortaya koymak.
- Kastamonu köy, ilçe ve il merkez okullarında öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin, yakın çevrelerinde bulunan yaşam alanlarına yönelik farkındalık düzeylerini ortaya koymak.

2. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel yöntem ve tekniklere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Çalışmada, ortaokul öğrencilerinin yakın çevrelerinde bulunan önemli yaşam alanlarına ve canlılara yönelik farkındalıklarını ortaya koymak amacıyla, nicel araştırma yaklaşımlarından, tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama yöntemi, var olan durumu ortaya çıkarmak amacıyla yapılan bir çalışmadır. Araştırma yapılacak problemin mevcut durumunu ve çalışma sonundaki gelişimini ortaya koyan bir yöntemdir. Geniş bir kitlenin verilerini elde etmek için en kullanışlı yöntemlerden biridir (Çepni, 2014).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini Kastamonu ili 2017-2018 eğitim öğretim döneminde ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda okuyan tüm öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışma grubunun seçiminde amaçlı örnekleme yönteminin, maksimum çeşitlilik örnekleme türü tercih edilmiştir. Amaçlı örnekleme seçiminde evrenin içinde belirli alt grupların oluşturulması söz konusudur. Yani bu yaklaşımda evren araştırmacının isteğine göre belirli alt gruplara ayrılmaktadır. Oluşturulan her bir alt grup evrendeki temsil oranına göre belirlenmektedir (Çepni, 2014). Bu gruplar içinden okullar farklı bölgeleri temsil etmesi için amaca yönelik olarak seçilmiştir. İl merkez, ilçe merkez ve köy okullarını temsilen ikişer okul seçilmiştir.

Çalışmamızda Kastamonu ilinde bulunan ortaokullar “İl Merkez Okulları”, “İlçe Merkez Okulları” ve “Köy Okulları” olmak üzere üç ana alt gruba ayrılmıştır. Çalışmaya katılan 720 öğrencinin yaşadığı bölgelere göre dağılım bilgileri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Kastamonu ilindeki ortaokul öğrencilerinin yaşadığı bölgelere göre dağılımları

	Evren (f)	Örneklem (f)	Örneklem (%)
İl Merkez Okulu	4307	200	27.78
İlçe Merkez Okulu	6575	280	38,89
Köy Okulu	4943	240	33.33
Toplam	15825	720	100

Tablo 1’de örneklem seçiminde evrenin eşit oranda temsil edilebilmesi için ilçe merkezindeki okullardan 280 öğrenci, köy okullarında öğrenim gören öğrencilerden 240 öğrenci ve il merkezi okullarından ise 200 öğrenci seçilmiştir. Araştırmaya katılan ilçe ve köy okulları seçilirken Kastamonu ilinin farklı bölgelerinden seçim yapılmaya özen gösterilmiştir.

Çalışmaya katılan 720 öğrencinin cinsiyete göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Örneklemi oluşturan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı

	(f)	(%)
Kız	384	53,30
Erkek	336	46,70
Toplam	720	100

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada, Kastamonu ilinde yaşayan ortaokul öğrencilerinin yakın çevreye ve yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik farkındalıklarını ortaya koymak için “Yakın Çevre Farkındalık Testi” geliştirilmiştir. Testin geliştirilme sürecinde Kastamonu ilinde yaşayan bitki, hayvan ve mantar çeşitleri ile ildeki önemli yaşam alanları uzman görüşleri alınarak belirlenmiştir. Elde edilen birçok canlı ve cansız çevre örnekleri, en sık karşılaşılan, nesli tehlikede olanlar ve endemik türler olarak gruplandırılmıştır. Kapsam geçerliliğinin sağlanmasına yönelik farklı canlı gruplarına (mantarlar, bitkiler, hayvanlar) yer verilirken, yaşam alanlarının seçiminde de Kastamonu’nun farklı bölgeleri (Ilgazdağı Milli Parkı, Çatak Kanyonu, Ilıca Şelalesi, Gideros Koyu ve Tarihi Beldeğirmeni Bölgesi) seçilmiştir. Test bitki, hayvan ve mantarlardan oluşan canlılar kısmından 36 madde ve yakın çevrede bulunan önemli yaşam alanları kısmından 5 madde olmak üzere pilot uygulama aşaması öncesinde, toplamda 41 maddeden oluşturulmuştur. Testte yer alan yaşam alanı ve canlılar, renkli fotoğrafları ile sunulmuştur. Fotoğrafların seçilmesinde ve sunulmasında, çeşitli alan uzmanlarından görüş alınarak teste ilk şekli verilmiştir.

Testin pilot uygulaması Kastamonu ilinde öğrenim gören 308 ortaokul öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Tabachnick ve Fidel (2001), pilot çalışma için örneklem büyüklüğünün, madde sayısının 5 ile 10 katı kadar olması gerektiğini ifade etmiştir. Pilot uygulama sonrası yapılan analizler neticesinde, 2 madde testten çıkarılmıştır. Testin son hali, canlılar kısmında 34, yaşam alanları kısmında 5 madde olmak üzere toplamda 39 maddeden oluşmuştur. Testin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı 0,84 olarak bulunmuştur. Güvenirlik kat sayısının 0,70’den büyük olması testin güvenilir olduğu anlamına gelmektedir (Çepni, 2014). Çalışma 23/01/2018 tarihli ve 75048956-44-E.1660794 sayılı Kastamonu Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü izni ile yürütülmüştür.

2.3.1. Yakın Çevre Farkındalık Testi

Şekil 1’de gösterilen “Yakın Çevre Farkındalık Testi” ilk bölümünde öğrencilerin demografik bilgileri yer almaktadır. Testin ikinci kısmında Kastamonu ilinde yaşayan bitki, hayvan ve mantarların renkli fotoğrafları ve fotoğrafların yanında öğrencilerin cevaplaması için “Canlının Adı”, “Gördüm ama Adını Bilmiyorum” ve “Hiç Görmedim” seçenekleri bulunmaktadır. Bu bölümde “Gördüm Adını Bilmiyorum” cevabını veren öğrenci 3 puan, “Gördüm Adını Bilmiyorum” cevabını veren öğrenci 2 puan, “Görmedim Adını Bilmiyorum” cevabını veren öğrenci testten 1 puan almaktadır. Toplamda testin canlılar ile ilgili 34 maddeden oluşan kısmından en yüksek 102 puan en düşük ise 34 puan alınmaktadır. Bu kapsamda testin canlılar ile ilgili kısmından 34-56 arası puan alanların farkındalık düzeyi düşük, 56-79 puan arası farkındalık düzeyi orta ve 79-102 puan arası farkındalık düzeyleri ise yüksek olarak kabul edilmiştir.

Testin son kısmında ise Kastamonu ilindeki Ilgazdağı Milli Parkı, Çatak Kanyonu, Ilıca Şelalesi, Gideros Koyu ve Tarihi Beldeğirmeni Bölgesi gibi önemli yaşam alanlarının fotoğrafları, bu alanlarla ilgili kısa açıklayıcı bilgiler ile sorulmuştur. Bu kısımda cevaplar “Bu Alanın Adı”, “Gittim”, “Gittim Adını Bilmiyorum”, “Gitmedim” şeklinde dört başlık altında toplanmıştır. Bu bölümde “Gittim Adını Biliyorum” cevabını veren öğrenci 4 puan, “Gitmedim Adını Biliyorum” cevabını veren 3 puan, “Gittim Adını Bilmiyorum” cevabını veren 2 puan ve “Gitmedim Adını Bilmiyorum” cevabını veren öğrenci ise testten 1 puan almaktadır. Toplamda testin yakın çevredeki önemli yaşam alanları ile ilgili 5 maddeden oluşan kısımdan en yüksek 20 puan en düşük ise 5 puan alınmaktadır. Bu kapsamda testin yakın çevredeki önemli yaşam alanları ile ilgili kısmında 5-10 arası puan alanların farkındalık düzeyi düşük, 10-15 puan arası farkındalık düzeyi orta ve 15-20 puan arası farkındalık düzeyleri ise yüksek olarak kabul edilmiştir.

KASTAMONU İLİNDE YAŞAYAN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN YAKIN ÇEVREYE YÖNELİK FARKINDALIK TESTİ																																																
Okulumuzun Adı:																																																
Sınıfınız: 5 ( ) 6 ( ) 7 ( ) 8 ( )																																																
Cinsiyetiniz: K ( ) E ( )																																																
Yaşadığınız Bölge: Köy ( ) İlçe Merkezi ( ) Şehir Merkezi ( )																																																
LÜTFEN UYGUN BÖLÜMÜ İŞARETLİYİNİZ.		EVET HAYIR																																														
Daha önce yakın çevrenize yönelik bir doğa eğitimi aldınız mı?																																																
Daha önce yakın çevrenize doğa eğitimi amacı ile gezi yaptınız mı?																																																
Daha önce hiç mantar yetiştirdiniz mi?																																																
Daha önce hiç btki yetiştirdiniz mi?																																																
Daha önce hiç hayvan büyüttünüz mü?																																																
<table border="1"> <thead> <tr> <th>FOTOĞRAF</th> <th>Adını Biliyorum</th> <th>Gitmedim</th> <th>Gittim</th> <th>Gittim Adını Bilmiyorum</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </tbody> </table>				FOTOĞRAF	Adını Biliyorum	Gitmedim	Gittim	Gittim Adını Bilmiyorum		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐															
FOTOĞRAF	Adını Biliyorum	Gitmedim	Gittim	Gittim Adını Bilmiyorum																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>FOTOĞRAF</th> <th>Adını Biliyorum</th> <th>Gitmedim</th> <th>Gittim</th> <th>Gittim Adını Bilmiyorum</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </tbody> </table>				FOTOĞRAF	Adını Biliyorum	Gitmedim	Gittim	Gittim Adını Bilmiyorum		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
FOTOĞRAF	Adını Biliyorum	Gitmedim	Gittim	Gittim Adını Bilmiyorum																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>FOTOĞRAF</th> <th>Adını Biliyorum</th> <th>Gitmedim</th> <th>Gittim</th> <th>Gittim Adını Bilmiyorum</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </tbody> </table>				FOTOĞRAF	Adını Biliyorum	Gitmedim	Gittim	Gittim Adını Bilmiyorum		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐
FOTOĞRAF	Adını Biliyorum	Gitmedim	Gittim	Gittim Adını Bilmiyorum																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>FOTOĞRAF</th> <th>Adını Biliyorum</th> <th>Gitmedim</th> <th>Gittim</th> <th>Gittim Adını Bilmiyorum</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </tbody> </table>				FOTOĞRAF	Adını Biliyorum	Gitmedim	Gittim	Gittim Adını Bilmiyorum		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐		☐	☐	☐	☐																				
FOTOĞRAF	Adını Biliyorum	Gitmedim	Gittim	Gittim Adını Bilmiyorum																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												
	☐	☐	☐	☐																																												

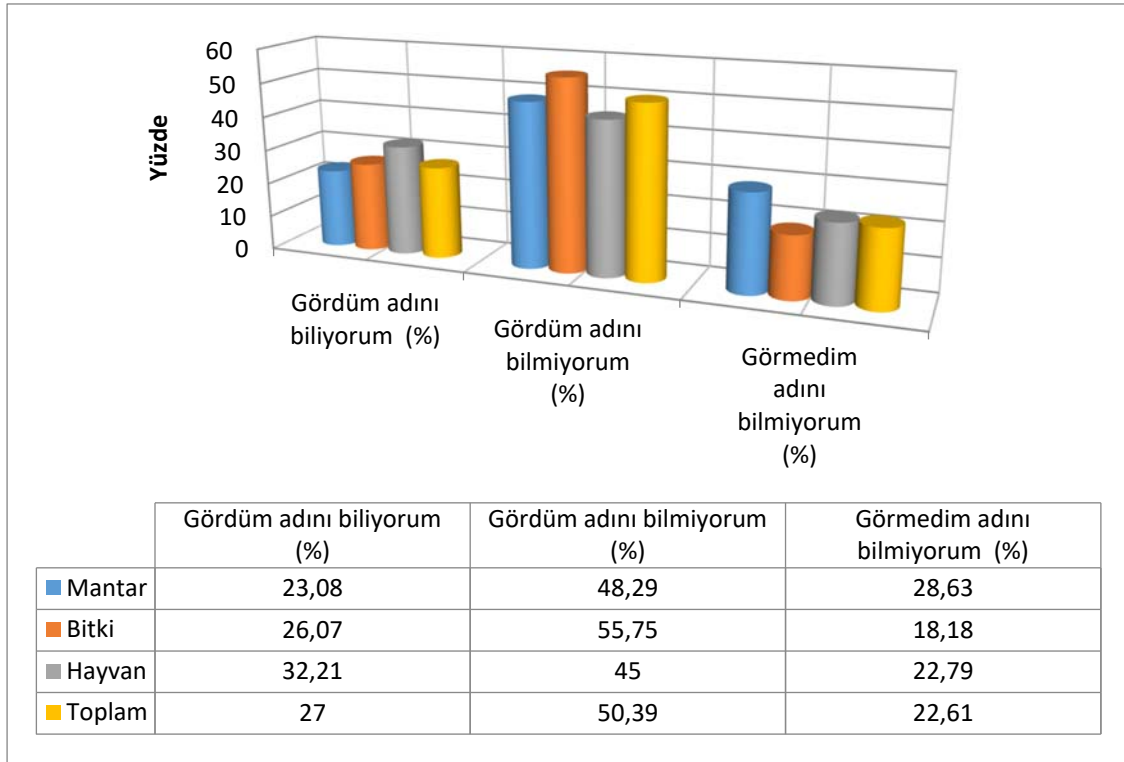
Şekil 1: Yakın Çevre Farkındalık Testi

Geliştirilen “Yakın Çevre Farkındalık Testi” 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Kastamonu Milli Eğitim Müdürlüğü’nden gerekli resmi izinler alınarak 720 ortaokul öğrencisine uygulanmıştır. Uygulama izni 28.01.2018 tarihinde MEB tarafından 75048956-44-E.1660794 sayılı numarası ile tebliğ edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 21 Paket Programında analiz edilerek sonuçlar tablolar şeklinde karşılaştırmalı olarak sunulmuştur.

3. BULGULAR

Kastamonu ilinde yaşayan ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin “Köy Okulu”, “İlçe Merkez Okulu” ve “İl Merkez Okulu” olarak bölgesel farklılıklara göre yakın çevreye yönelik farkındalıkları incelenmiştir.

Araştırmaya katılan köy okullarında okuyan öğrencilerin yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik farkındalık testi sonuçları yüzde değerleri Şekil 2’de sunulmuştur.

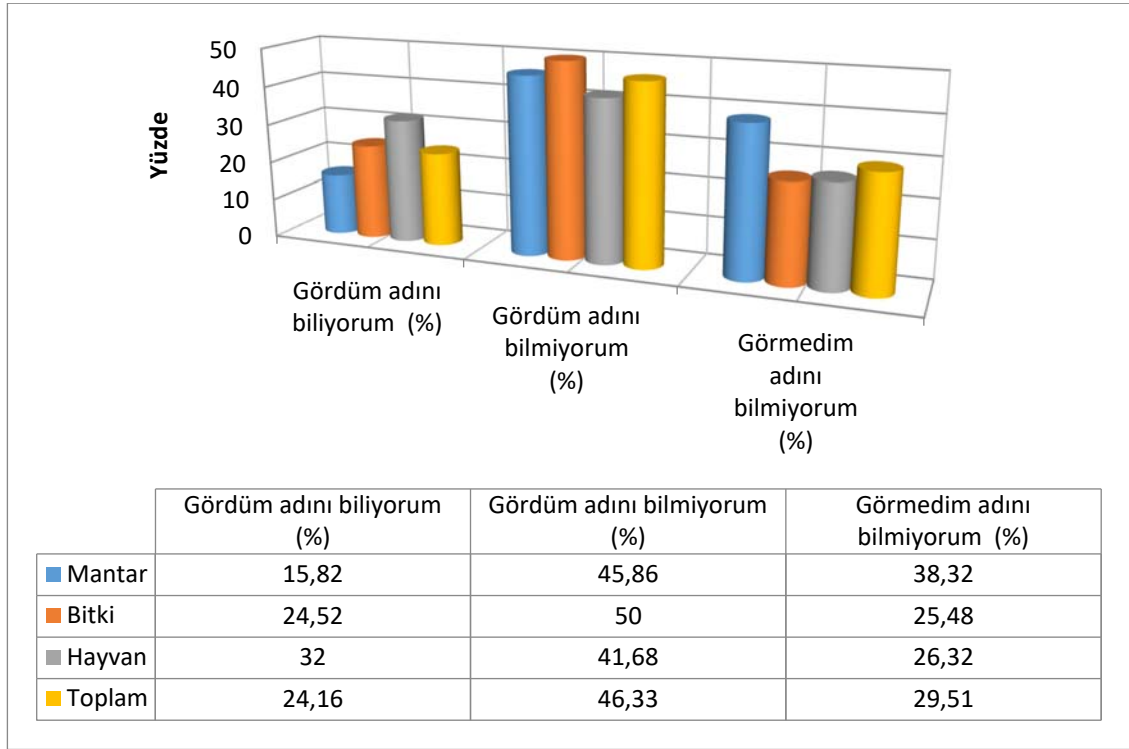

Şekil 2: Köy okullarında okuyan ortaokul öğrencilerinin yakın çevresindeki canlılara yönelik farkındalık testi sonuçları

Şekil 2’de elde edilen veriler incelendiğinde, köy okullarında okuyan öğrencilerin, %23,08’i mantarları, %26,07’si bitkileri ve %32,21’i ise yakın çevresinde yaşayan hayvanları “Gördüm Adını Biliyorum” cevabını vermişlerdir. Öğrenciler testte, toplam canlıların %27’sini “Gördüm Adını Biliyorum” cevabını vermişlerdir. “Gördüm Adını Bilmiyorum” cevabı canlı grupları arasında çok düşük oranlarda farklılık göstermektedir. “Gördüm Adını Bilmiyorum” cevabını verenlerin toplam yüzdesi %50,39 gibi yüksek bir değerdir. “Görmedim Adını Bilmiyorum” cevabı mantarlarda %28,63 olarak en yüksek seviyede iken, bitkilerde %18,18 olarak en düşük seviyededir. “Görmedim Adını Bilmiyorum” cevabı tüm cevaplar arasında %22,61 oranında verilmiştir.

Araştırmaya katılan ilçe merkez okullarında okuyan öğrencilerin yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik farkındalık testi sonuçları yüzde değerleri Şekil 3’de sunulmuştur.

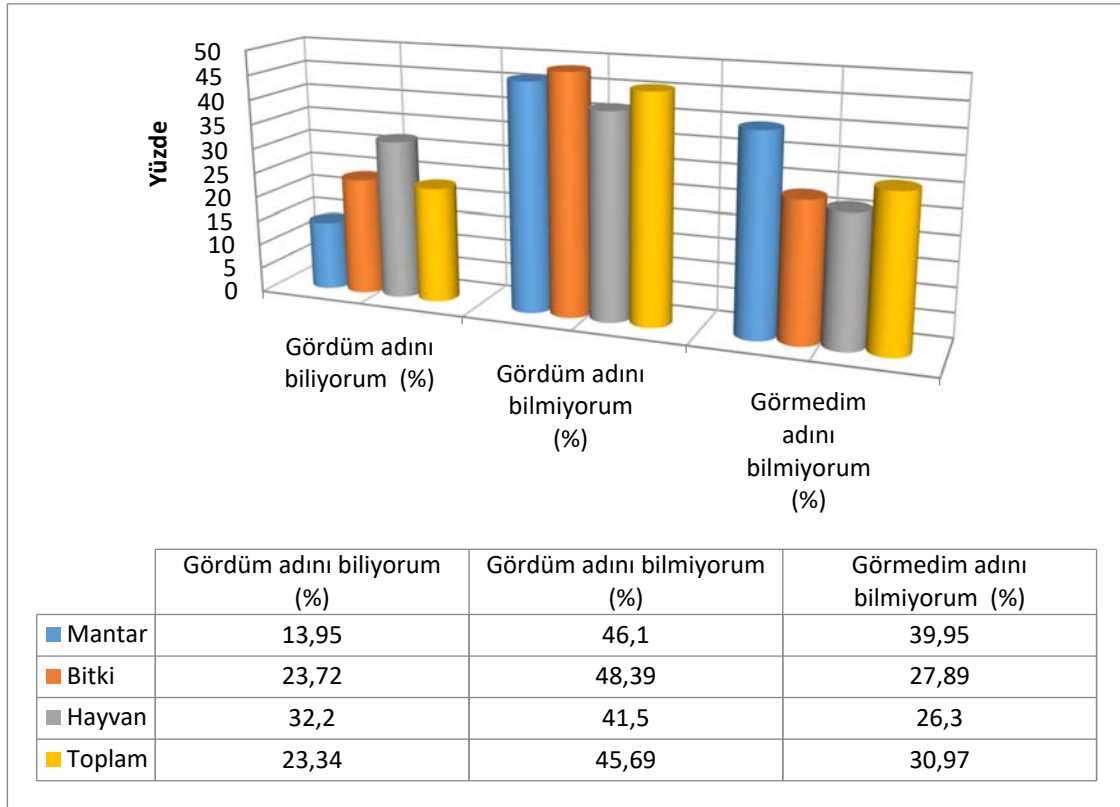

Şekil 3: İlçe merkez okullarında okuyan ortaokul öğrencilerinin yakın çevresindeki canlılara yönelik farkındalık testi sonuçları

Şekil 3’de elde edilen veriler incelendiğinde, ilçe merkez okullarında eğitim gören öğrencilerin, %15,82’si mantarları, %24,52’si bitkileri ve %32’si ise yakın çevresinde yaşayan hayvanları “Gördüm Adını Biliyorum” cevabını vermişlerdir. Öğrenciler teste, toplam canlıların %24,16’sını “Gördüm Adını Biliyorum” cevabını vermişlerdir. “Gördüm Adını Bilmiyorum” cevabı canlı grupları arasında çok düşük oranlarda farklılık göstermektedir. “Gördüm Adını Bilmiyorum” cevabını verenlerin toplam ortalama yüzdesi %46,33 gibi yüksek bir değerdir. “Görmedim Adını Bilmiyorum” cevabı mantarlarda %38,32 olarak en yüksek seviyede iken, bitkilerde %25,48 olarak en düşük seviyededir. “Görmedim Adını Bilmiyorum” cevabı tüm cevaplar arasında %29,51 oranında verilmiştir.

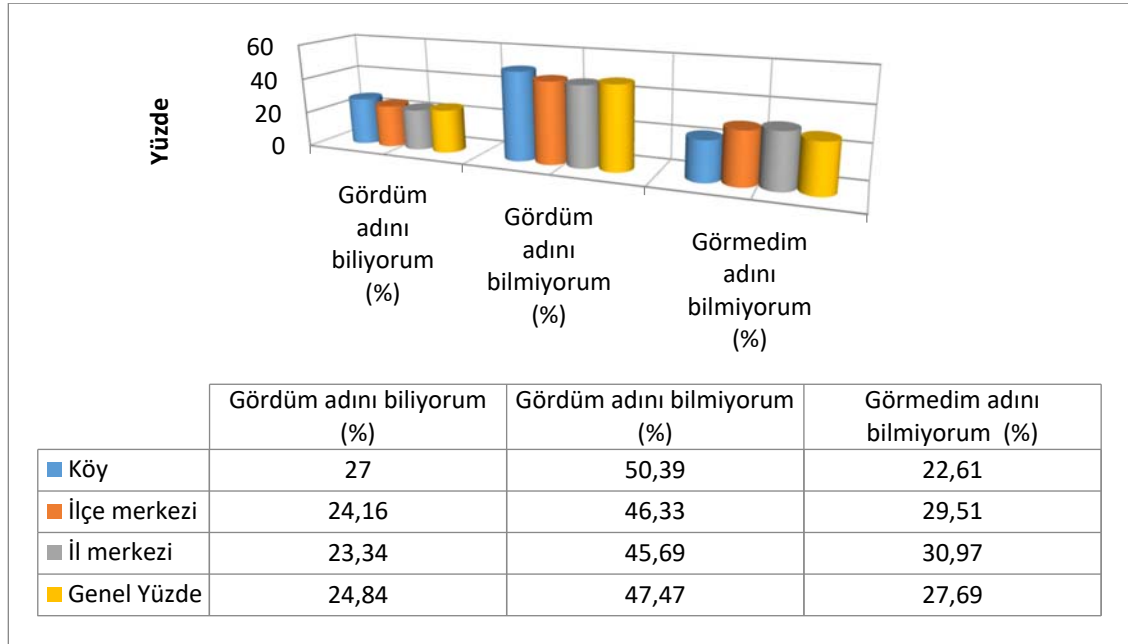
Araştırmaya katılan il merkez okullarında okuyan öğrencilerin yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik farkındalık testi sonuçları yüzde değerleri Şekil 4’de sunulmuştur.

Şekil 4: İl merkez okullarında okuyan ortaokul öğrencilerinin yakın çevresindeki canlılara yönelik farkındalık testi sonuçları

Şekil 4’de elde edilen veriler incelendiğinde, il merkez okullarında eğitim gören öğrencilerin, %13,95’i mantarları, %23,72’si bitkileri ve %32,2’si ise yakın çevresinde yaşayan hayvanları “Gördüm Adını Biliyorum” cevabını vermişlerdir. Öğrenciler testte, toplam canlıların %23,34’ünü “Gördüm Adını Biliyorum” cevabını vermişlerdir. “Gördüm Adını Bilmiyorum” cevabı canlı grupları arasında çok düşük oranlarda farklılık göstermektedir. “Gördüm Adını Bilmiyorum” cevabını verenlerin toplam ortalama yüzdesi %45,69 gibi yüksek bir değerdir. “Görmedim Adını Bilmiyorum” cevabı mantarlarda %39,95 olarak en yüksek seviyede iken, hayvanlarda %26,3 olarak en düşük seviyededir. “Görmedim Adını Bilmiyorum” cevabı tüm cevaplar arasında %30,97 oranında verilmiştir.

“Köy Okulları”, “İlçe Merkez Okulları” ve “Merkez Okulları” olarak üç gruba ayrılan ortaokul öğrencilerinin, yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik karşılaştırmalı farkındalık testi sonuçları yüzde değerleri Şekil 5’de sunulmuştur.

Şekil 5: Köy, ilçe ve merkez okullarında okuyan ortaokul öğrencilerinin yakın çevresindeki canlılara karşı farkındalık testi sonuçları

Şekil 5’de elde edilen veriler incelendiğinde “Gördüm adını Biliyorum” cevabını, köy ortaokullarında okuyan öğrenciler %27 oranında verirken, %24,16 oranında ilçe merkez okullarında okuyan öğrenciler ve %23,34 oranında il merkez okullarında öğrenim gören öğrenciler vermiştir. “Gördüm Adını Bilmiyorum” cevabını %50,39 gibi en yüksek oranda Köy okullarında okuyan öğrenciler verirken, en düşük %45,69 oranında il merkez okullarında okuyan öğrenciler vermiştir. “Görmedim Adını Bilmiyorum” cevabı il merkez okullarında okuyan öğrenciler tarafından %30,97 oranı ile en yüksek seviyede verilmiştir. Tüm öğrencilerin verdiği cevapların toplam ortalama yüzdelerine bakıldığında %24,84’ü çevresindeki canlıları gördüğünü ve adını bildiğini, %47,47’ si canlıları gördüğünü ama adını bilmediğini ve %27,69’u da yakın çevresindeki canlıları hiç görmediğini ve adını bilmediğini ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin bölgelere göre yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik ortalama öğrenci puanları Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3: Bölgelere göre yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik ortalama öğrenci puanları

Bölge	N	Ort	s
Köy	240	69,49	9,72
İlçe Merkezi	280	66,18	9,49
İl Merkezi	200	65,41	9,50

Bölgelere göre yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik ortalama öğrenci puanları incelendiğinde, en yüksek ortalama puan 69,49 olarak köy okullarında okuyan öğrenciler alırken, onları 66,18 ortalama puan ile ilçe merkez okullarında okuyan öğrenciler takip etmiştir. Tüm bölgelerde elde edilen ortalama puanlar 56-79 puan arasında olduğundan dolayı farkındalık düzeyleri orta seviyede olduğu görülmüştür. Elde edilen ortalama puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığının anlaşılması için bölgelere göre yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik ortalama öğrenci puanları arasında tek yönlü varyans analizi yapılarak Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4: Yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik ortalama öğrenci puanları tek yönlü varyans analizi

Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Gruplar Arası	2182,64	2	1091,32	11,92	,000
Grup İçi	65629,89	717	91,53		
TOPLAM	67812,53	719			

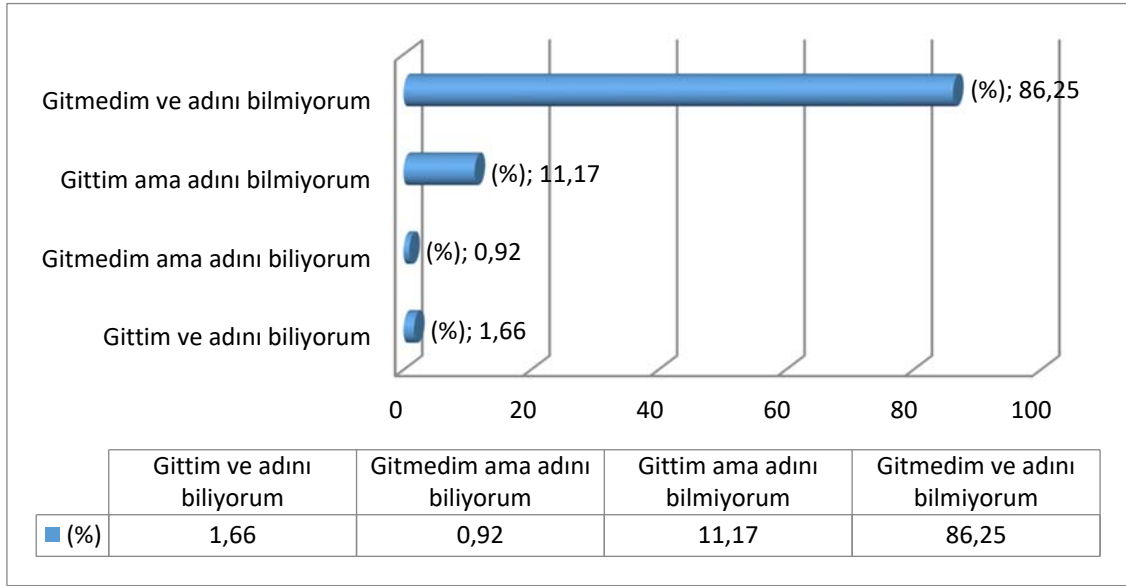
Yapılan tek yönlü varyans analizi yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik ortalama öğrenci puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya koymuştur ($p=,000<,05$). Hangi gruplar arasında anlamlı farklılık bulunduğu tespit edilmesi için yapılan Scheffé testi sonuçları Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5: Yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik ortalama öğrenci puanları Scheffé testi sonuçları

Gruplar	Ortalama Fark	S	p
Köy-İlçe Merkezi	3,31	0,84	,000
Köy-İl Merkezi	4,09	0,92	,000
İlçe Merkezi- İl Merkezi	0,78	0,89	,681

Scheffé testi sonucuna göre köy okullarında okuyan öğrencilerin yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik ortalama öğrenci puanları ilçe merkezinde ve il merkezinde okuyan öğrencilerin yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik ortalama öğrenci puanlarından anlamlı şekilde yüksektir ($p=,000<,05$). Bununla birlikte ilçe merkezinde ve il merkezinde okuyan öğrencilerin yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik ortalama öğrenci puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p=,681>,05$).

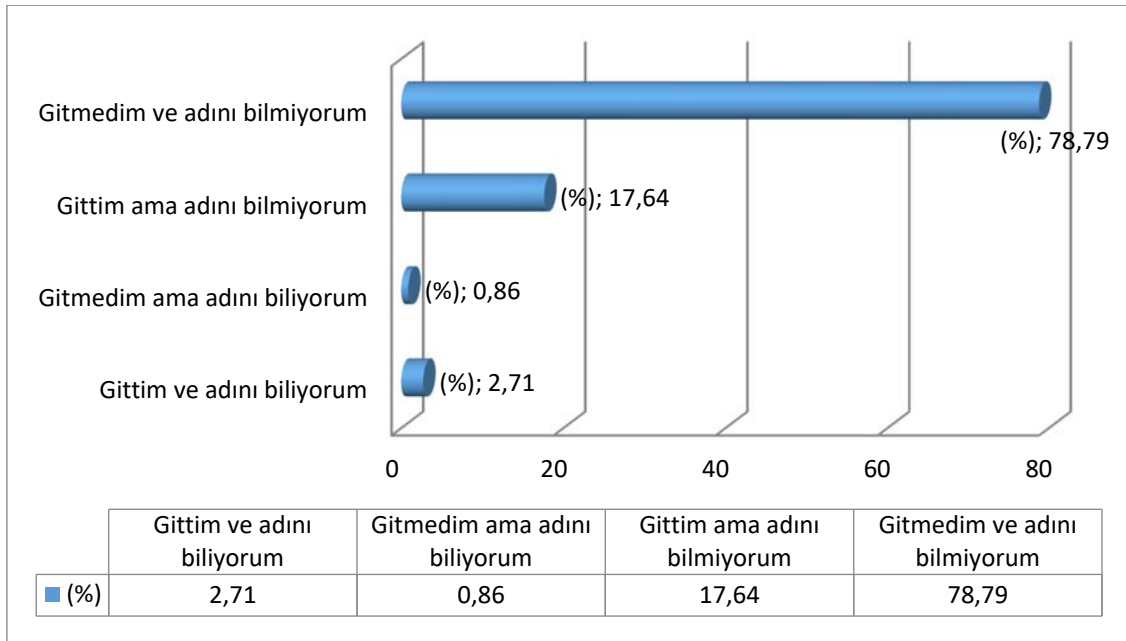
Şekil 6’da araştırmaya katılan köy okullarında okuyan öğrencilerin, yakın çevrelerinde bulunan önemli yaşam alanlarına yönelik farkındalık testi sonuçları yüzde değerleri sunulmuştur.

Şekil 6: Köy okullarında okuyan ortaokul öğrencilerinin yakın çevrede bulunan önemli yaşam alanlarına yönelik farkındalık testi sonuçları

Şekil 6’da elde edilen veriler incelendiğinde köy okullarında okuyan ortaokul öğrencilerinin yakın çevrede bulunan önemli yaşam alanlarına yönelik, %1,66’sı “Gittim ve Adını Biliyorum”, %0,92’si “Gitmedim Ama Adını Biliyorum”, %11,17’si “Gittim Ama Adını Bilmiyorum” ve %86,25’i ise “Gitmedim ve Adını Bilmiyorum” cevabını vermişlerdir.

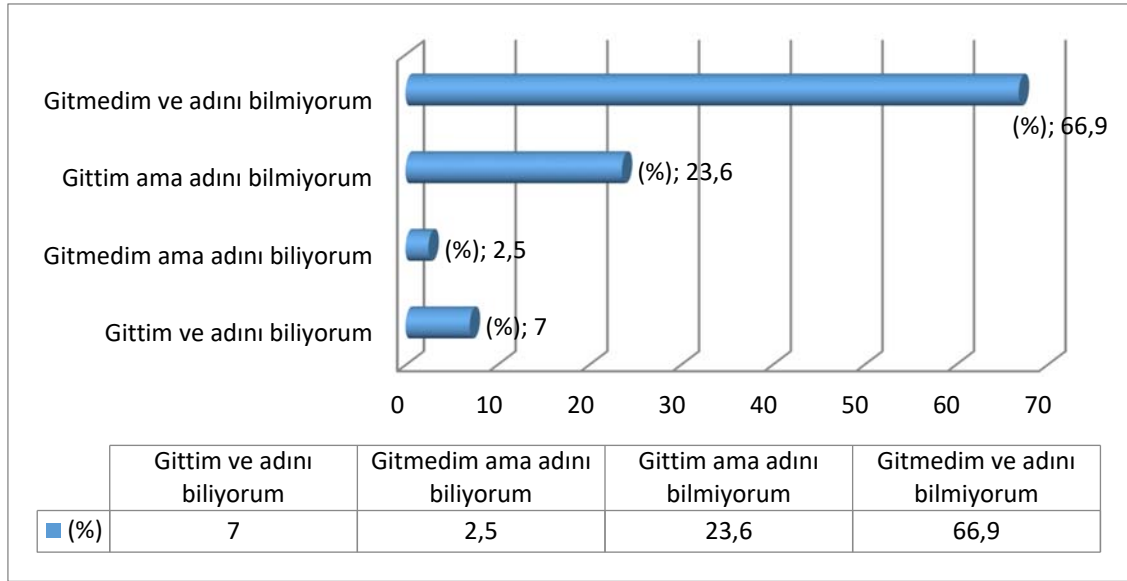
Şekil 7’de araştırmaya katılan, ilçe merkez okullarında okuyan öğrencilerin, yakın çevrelerinde bulunan önemli yaşam alanlarına yönelik farkındalık testi sonuçları yüzde değerleri sunulmuştur.

Şekil 7: İlçe merkez okullarında okuyan ortaokul öğrencilerinin yakın çevrede bulunan önemli yaşam alanlarına yönelik farkındalık testi sonuçları

Şekil 7’de elde edilen veriler incelendiğinde ilçe merkez okullarında okuyan ortaokul öğrencilerinin yakın çevrede bulunan önemli yaşam alanlarına yönelik, %2,71’i “Gittim ve Adını Biliyorum”, %0,86’sı “Gitmedim Ama Adını Biliyorum”, %17,64’ü “Gittim Ama Adını Bilmiyorum” ve %78,79’u ise “Gitmedim ve Adını Bilmiyorum” cevabını vermişlerdir.

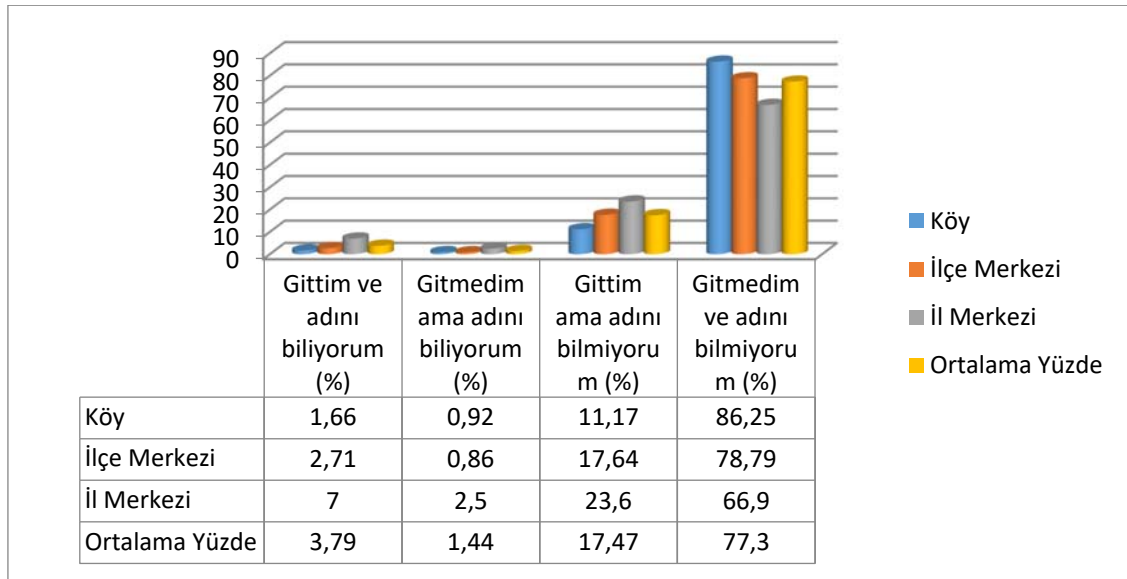
Şekil 8’de araştırmaya katılan, il merkez okullarında okuyan öğrencilerin, yakın çevrelerinde bulunan önemli yaşam alanlarına yönelik farkındalık testi sonuçları yüzde değerleri sunulmuştur.

Şekil 8: İl merkez okullarında okuyan ortaokul öğrencilerinin yakın çevrede bulunan önemli yaşam alanlarına yönelik farkındalık testi sonuçları

Şekil 8’de elde edilen veriler incelendiğinde il merkez okullarında okuyan ortaokul öğrencilerinin yakın çevrede bulunan önemli yaşam alanlarına yönelik, %7’si “Gittim ve Adını Biliyorum”, %2,5’i “Gitmedim Ama Adını Biliyorum”, %23,6’sı “Gittim Ama Adını Bilmiyorum” ve %66,9’u ise “Gitmedim ve Adını Bilmiyorum” cevabını vermişlerdir.

“Köy Okulları”, “İlçe Merkez Okulları” ve “Merkez Okulları” olarak üç gruba ayrılan ortaokul öğrencilerinin, çevrelerinde bulunan önemli yaşam alanlarına yönelik farkındalık testi sonuçları karşılaştırmalı olarak yüzde değerleri Şekil 9’da sunulmuştur.

Şekil 9: Bölgesel farklılıklara göre yakın çevrede bulunan önemli yaşam alanlarına yönelik farkındalık testi karşılaştırmalı sonuçları

Şekil 9 incelendiğinde, köy okullarında okuyan öğrencilerin %1,66'sı, ilçe merkez okullarında okuyanların %2,71'i ve il merkez okullarında okuyan öğrencilerin %7'si "Gittim Adını Biliyorum" cevabını vermişlerdir. "Gitmedim ama Adını Biliyorum" cevabı en yüksek %2,5 oranında il merkez okullarında okuyan öğrenciler tarafından verilmiştir. "Gittim ama Adını Bilmiyorum" cevabı %11,17 köy okulları, %17,64 ilçe merkez okulları ve %23,6 il merkez okullarında okuyan öğrenciler tarafından verilmiştir. "Gitmedim ve Adını Bilmiyorum" cevabı tüm gruplarda en yüksek oranda verilmiştir. Bu cevap köy okullarında %86,25 ile en yüksek seviyededir. Tüm öğrencilerin ortalama yüzde değerleri incelendiğinde, %3,79'u yakın çevresindeki yaşam alanlarına gittiğini ve ismini bildiğini, %1,44'dü yakın çevresindeki yaşam alanlarına gitmediğini ama adını bildiğini, %17,47'si çevresindeki yaşam alanlarına gittiğini ama adını bilmediğini ve %77,13'ü de yakın çevresindeki yaşam alanlarına gitmediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin bölgelere göre yakın çevrede bulunan yaşam alanlarına yönelik ortalama öğrenci puanları Tablo 6'de sunulmuştur.

Tablo 6: Bölgelere göre yakın çevrede bulunan yaşam alanlarına yönelik ortalama öğrenci puanları

Bölge	N	Ort	s
Köy	240	5,90	1,37
İlçe Merkezi	280	6,38	1,81
İl Merkezi	200	7,48	2,31

Bölgelere göre yakın çevrede bulunan yaşam alanlarına yönelik ortalama öğrenci puanları incelendiğinde en yüksek ortalama puanı 7,48 puan ile il merkezinde okuyan öğrenciler almıştır. İlçe

merkezinde okuyan öğrenciler 6,38 ortalama puan ile il merkezinde okuyan öğrencileri takip ederken köy okullarında okuyan öğrenciler 5,90 ortalama puan ile en düşük ortalamayı elde etmiştir. Alınan puanların ortalaması 5-10 puan arası olduğu için farkındalık düzeyi tüm bölgelerde düşük olarak bulunmuştur. Elde edilen ortalama puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığının anlaşılması için bölgelere göre yakın çevrede bulunan yaşam alanlarına yönelik ortalama öğrenci puanları arasında tek yönlü varyans analizi Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7: Yakın çevrede bulunan yaşam alanlarına yönelik ortalama öğrenci puanları tek yönlü varyans analizi

Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Gruplar Arası	282,45	2	141,23	41,69	,000
Grup İçi	2429,15	717	3,39		
Toplam	2711,60	719			

Yapılan tek yönlü varyans analizi yakın çevrede bulunan yaşam alanlarına yönelik ortalama öğrenci puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya koymuştur ($p=,000<,05$). Hangi gruplar arasında anlamlı farklılık bulunduğunun tespit edilmesi için yapılan Scheffé testi sonuçları Tablo 8 ile sunulmuştur.

Tablo 8: Yakın çevrede bulunan yaşam alanlarına yönelik ortalama öğrenci puanları Scheffé testi sonuçları

Gruplar	Ortalama Fark	S	p
Köy-İlçe Merkezi	-0,48	0,16	,014
Köy-İl Merkezi	-1,58	0,18	,000
İlçe Merkezi- İl Merkezi	-1,11	0,17	,000

Scheffé testi sonucuna göre il merkezindeki okullarda okuyan öğrencilerin yakın çevrede bulunan yaşam alanlarına yönelik ortalama öğrenci puanları ilçe merkezinde okuyan öğrencilerin yakın çevrede bulunan yaşam alanlarına yönelik ortalama öğrenci puanlarından anlamlı şekilde yüksektir ($p=,000<,05$). Benzer şekilde ilçe merkezinde okuyan öğrencilerin yakın çevrede bulunan yaşam alanlarına yönelik ortalama öğrenci puanları, köy okullarında okuyan öğrencilerin yakın çevrede bulunan yaşam alanlarına yönelik ortalama öğrenci puanlarından anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur ($p=,014<,05$).

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmada belirlenen, “Köy Okulları”, “İlçe Merkez Okulları” ve “Merkez Okulları” olarak üç kategori arasında, yakın çevreye yönelik farkındalık düzeylerine ilişkin elde edilen bulgular bu bölümde değerlendirilmiştir.

Şekil 5’de elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin yakın çevrelerinde bulunan canlılara yönelik verdikleri “Gördüm adını Biliyorum” cevabının yüzde değerlerinin ortalaması alındığında %24,84 gibi

çok düşük oranda canlıların isimlerini bildikleri sonucuna varılmaktadır. Öğrencilerin yakın çevrelerinde bulunan canlılara yönelik verdikleri “Gördüm Adını Bilmiyorum” cevabının yüzde değerlerinin ortalaması alındığında %47,47 gibi çok yüksek oranda canlıları gördükleri ama isimlerini bilmedikleri sonucuna varılmaktadır. “Görmedim Adını Bilmiyorum” cevabının ise yüzde değerlerinin ortalaması %27,69 olarak bulunmuştur. Bu verilere göre ortaokul seviyesinde öğrencilerin toplamda %75,16 gibi yüksek bir oranda ya canlıyı hiç görmediği ya da görse bile adını bilmediği sonucuna ulaşılmaktadır. Bu durum okullarda verilen çevre eğitiminin, yakın çevredeki canlılara yönelik farkındalık düzeylerinin artırılmasına yeterince katkı yapmadığını göstermektedir. Bölgesel olarak farkındalık düzeylerinin arasında karşılaştırma yapabilmek için yapılan puanlamada elde edilen ortalama öğrenci puanları incelendiğinde, en yüksek ortalama puanı, (69,49) köy okullarında öğrenim gören öğrenciler alırken, en düşük ortalama puanı (65,41) il merkezinde öğrenim gören öğrenciler almıştır. Bu sonuçlar incelendiğinde, tüm bölgelerde elde edilen ortalama puanlar 56-79 puan arasında olduğundan dolayı farkındalık düzeyleri orta seviyede olduğu görülmüştür. Bölgeler arası farkındalık düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan tek yönlü varyans analizi yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik ortalama öğrenci puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya koymuştur ($p=,000<,05$). Hangi gruplar arasında anlamlı farklılık bulunduğunun tespit edilmesi için yapılan Scheffé testi sonuçlarına göre köy okullarında okuyan öğrencilerin yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik ortalama öğrenci puanları ilçe merkezinde ve il merkezinde okuyan öğrencilerin yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik ortalama öğrenci puanlarından anlamlı şekilde yüksektir ($p=,000<,05$). Köyde yaşayan öğrencilerin yaşantıları içinde çok daha fazla belirlenen canlılarla karşılaşma imkânları olduklarından dolayı bu farklılaşmanın olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte ilçe merkezinde ve il merkezinde okuyan öğrencilerin yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik ortalama öğrenci puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p=,681>,05$). Şehir ve ilçelerde yaşayan öğrenciler doğa ve canlılar ile çok daha az etkileşim kurdukları için elde edilen sonuçlar beklenen sonuçlardır. Villarroel, Antón, Zuazagoitia ve Nuño (2018), yaptıkları araştırmada kırsal ve kentsel yerleşim yerlerinde çeşitli okullarda öğrenim görmekte olan 328 öğrenci ile öğrencilerin bitkilerin yaşamı hakkındaki algılarını analiz etmeye çalışmışlardır. Yaptıkları araştırma sonucunda kırsal yerleşim yerlerinde yaşayan öğrencilerin bitkilerin yaşamı hakkında daha doğru algılara sahip olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırmada elde edilen sonuçlar bizim çalışmamızın sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Şekil 9’da elde edilen bulgular incelendiğinde, öğrencilerin yakın çevrelerinde bulunan önemli yaşam alanlarına yönelik verdikleri “Gittim Adını Biliyorum” cevabının yüzde değerlerinin ortalaması alındığında %3,79, öğrencilerin yakın çevrelerinde bulunan önemli yaşam alanlarına yönelik verdikleri “Gitmedim ama Adını Biliyorum” cevabının yüzde değerlerinin ortalaması alındığında %1,44 gibi çok düşük oranda yaşam alanlarına gittikleri veya isimlerini bildikleri sonucuna varılmaktadır. “Gittim ama Adını Bilmiyorum” cevabının yüzde ortalaması ise %17,47 olarak bulunmuştur. “Gitmedim ve Adını Bilmiyorum” cevabının ise yüzde değerlerinin ortalaması %77,03 gibi çok yüksek bir oranda olduğu görülmüştür. Yüzde değerleri ile ilgili bulgular ışığında, öğrencilerin yakın çevrelerindeki yaşam alanlarına çok az gittikleri ve gidenlerin de çok azının bu bölgenin ismini bildiği söylenebilir. Çevre eğitimi içerisinde okuldışı gezilerin yapılmasının önemi bu bulgular ile çok daha iyi anlaşılmaktadır. Bölgesel olarak yakın çevredeki yaşam alanlarına yönelik, farkındalık düzeylerinin arasında karşılaştırma yapabilmek için yapılan puanlamada elde edilen ortalama öğrenci puanları incelendiğinde, en düşük ortalama puanı, (5,90) köy okullarında öğrenim gören öğrenciler alırken, en yüksek ortalama puanı (7,48) il merkezinde öğrenim gören öğrenciler almıştır. Bu bulgular incelendiğinde, tüm bölgelerde elde edilen ortalama puanlar 5-10 arası olduğundan dolayı öğrencilerin farkındalık düzeyleri düşük seviyededir. Selimoğlu (2015) yapmış olduğu yüksek lisans tezinde, Antalya il merkezinde dokuz

farklı ortaokulda öğrenim gören 732 öğrenciye geliştirmiş olduğu “Çevre Tutum Ölçeği”ni uygulamıştır. Bu çalışmada, öğrencilerin çevreye yönelik bilgi düzeylerinin düşük olduğu araştırmacı tarafından ortaya konmuştur. Bir başka çalışmada, Meerah, Halim ve Nadeson (2010) Malezya’da yaşayan 1314 ilkököl ve 1529 ortaokul öğrencisinin çevreye yönelik algılarını nitel ve nicel yöntemler kullanarak belirlemeye çalışmışlardır. Araştırmaya katılan ilkököl öğrencilerinin fauna ve biyolojik çeşitlilik hakkında bilgi düzeylerinin oldukça düşük düzeyde olduğu ifade edilmiştir. Bölgeler arası farkındalık düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan tek yönlü varyans analizi yakın çevrede yaşayan canlılara yönelik ortalama öğrenci puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya koymuştur ($p=,000<,05$). Hangi gruplar arasında anlamlı farklılık bulunduğunun tespit edilmesi için yapılan Scheffé testi sonuçlarına göre göre il merkezindeki okullarda okuyan öğrencilerin yakın çevrede bulunan yaşam alanlarına yönelik ortalama öğrenci puanları, ilçe merkezinde okuyan öğrencilerin yakın çevrede bulunan yaşam alanlarına yönelik ortalama öğrenci puanlarından anlamlı şekilde yüksektir ($p=,000<,05$). Benzer şekilde ilçe merkezinde okuyan öğrencilerin yakın çevrede bulunan yaşam alanlarına yönelik ortalama öğrenci puanları, köy okullarında okuyan öğrencilerin yakın çevrede bulunan yaşam alanlarına yönelik ortalama öğrenci puanlarından anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur ($p=,014<,05$). Canlılar ile ilgili bulguların tam tersine yakın çevredeki yaşam alanlarına yönelik farkındalık, il merkezinde öğrenim gören öğrencilerde diğer bölgelere göre anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur. Bu değişimin, il merkezinde öğrenim gören öğrencilerin bu alanlara gitme imkânlarının daha fazla olmasından ya da öğrencilerin bu yaşam alanları ile ilgili daha fazla uyarana (reklam, bilgilendirme vb.) maruz kalmış olabileceklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Köy okullarında okuyan öğrencilerin yakın çevrelerinde bulunan yaşam alanlarına daha az gitmelerinin nedeni ekonomik durumları, ulaşım imkânları veya teknolojiye ulaşma imkânlarındaki yetersizlikler olabilir.

Elde edilen sonuçları genel olarak değerlendirdiğimizde ortaokul seviyesinde eğitim-öğretim süreçleri yakın çevredeki yaşam alanlarına ve canlılara yönelik farkındalık oluşturmaktan uzaktır. Öğrencilerin yakın çevrelerinde bulunan önemli yaşam alanlarına yönelik farkındalıklarının düşük olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Benzer şekilde canlılara yönelik farkındalık düzeyleri ise orta seviyede olduğu görülmektedir. Bu verilere göre Kastamonu ilinde öğrenim gören katılımcıların, okullarında yakın çevrelerine yönelik yeterli eğitim alamadıkları ve bu alanlara düzenli eğitim gezileri yapamadıkları sonucuna varılmıştır.

Elde edilen bulgular ışığında şu öneriler verilebilir:

- Çalışma, Kastamonu yöresinde bulunan canlı ve önemli yaşam alanlarına yönelik farkındalık düzeylerini ortaya koyduğundan dolayı bu yöre ile sınırlıdır. Farkındalık testi farklı yörelere göre canlılar ve yaşam alanları yeniden düzenlenerek uygulanabilir.
- Öğrencilerin yakın çevrelerinde bulunan önemli yaşam alanlarını tanımadıkları görülmektedir. Bu alanların tanınması ve tanıtılmasına yönelik eğitim gezileri planlanmalı ve bu kapsamda uygulamalı çalışmalar yapılmalıdır.
- Yakın çevre ve canlılara yönelik eğitimlerin amacına ulaşabilmesi için okulların bu eğitimlere yönelik tasarlanması ve okullarda eğitim amacına uygun yakın çevreden örnekler sunacak yaşam alanlarının bulunması gerekmektedir.
- Ortaokul seviyesindeki ders kitaplarında çevre ile ilgili üniteler tasarlanırken öğrencilerin yakın çevresi ile ilgili yaşam alanlarından örnekler verilmesi önerilir.

KAYNAKLAR

- Alboga, Y. (2013). *İlköğretim 6, 7 ve 8.sınıf öğrencilerinin çevre, geri dönüşüm, plastik ve plastik atıklar konusundaki bilişsel, duyuşsal ve psikomotor tutumlarının belirlenmesi* (Tez No. 348413) [Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Altınöz, N. (2010). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının çevre okuryazarlık düzeyleri*, (Tez No. 274704) [Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Arslan, S. (2011). *Çevre eğitiminin eleştirel düşünme ve çevreye yönelik tutum üzerine etkisi (Sakarya il örneği)* (Tez No. 279211) [Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Atasoy, E. (2006). *Çevre için eğitim çocuk ve doğa etkileşimi*. Ezgi Kitabevi.
- Atasoy, E., & Ertürk, H. (2008). İlköğretim öğrencilerinin çevresel tutum ve çevre bilgisi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 105-122.
- Cansaran, A., & Yıldırım, C. (2017). Çevre bilimi ile ilgili başlıca terimler ve kavramlar. Bozkurt, O. (Ed.). *Çevre Eğitimi*, 2-17. Pagem Akademi.
- Çepni, S. (2014). *Kuramdan uygulamaya fen ve teknoloji öğretimi*. Pegem Akademi.
- Çepni, S. (2014). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Celepler Yayınevi.
- Glynn, S., & Koballa, T. R. (2005). The contextual teaching and learning instructional approach. Yager, R. E. (Ed.). *Exemplary Science: Best Practices In Professional Development*, 75-84. National Science Teachers Press.
- Güler, T. (2009). Ekoloji temelli bir çevre eğitiminin öğretmenlerin çevre eğitimine karşı görüşlerine etkileri. *Eğitim ve Bilim*, 34(151), 30-43.
- Hançer, A. H., Şensoy, Ö., & Yıldırım, H. İ. (2003). İlköğretimde çağdaş fen bilgisi öğretiminin önemi ve nasıl olması gerektiği üzerine bir değerlendirme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(13), 80-88.
- Hsu, S. J., & Roth, R. E. (1998). An assessment of environmental literacy and analysis of predictors of responsible environmental behavior held by secondary teachers in Hualien area of Taiwan. *Environmental Education Research*, 4(3), 229-249.
- Kalın Ulu, Ö. (2018). Ortaokul öğrencilerinin çevre okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi (Artvin İl Örneği). *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 6(13), 155-170.
- Kıvrak, A. H. (2018). *İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin çevre kirliliğine yönelik zihinsel modellerinin belirlenmesi* (Tez No. 534011) [Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Kutu, H., & Sözbilir, M. (2011). Yaşam temelli ARCS öğretim modeliyle 9. sınıf kimya dersi "Hayatımızda Kimya" ünitesinin öğretimi. *OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(1), 29-62.
- Louv, R. (2018). *Doğadaki Son Çocuk* (6. Baskı b.). (C. Temürcü, Çev.) Ankara: Tübitak.
- Meerah, T. S., Halim, L., & Nadeson, T. (2010). Environmental citizenship: What level of knowledge, attitude, skill and participation the students own?. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 5715-5719.
- Miller, G. T., & Spoolman, S. (2010). *Environmental science*. Belmont, USA: Cengage Learning.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2015). *Ortaokul çevre eğitimi dersi öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı. 21 Şubat 2019 tarihinde https://kirikkale.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_08/27110659_evreitimiretimprogram.pdf adresinden alınmıştır.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *2018-2019 eğitim öğretim programları*. Mart 18, 2019 tarihinde <http://mufredat.meb.gov.tr/Programlar.aspx> adresinden alındı
- Özdemir, O. (2017). *Ekolojik okuryazarlık ve çevre eğitimi* (2. Baskı). Pagem Akademi.
- Pitman, B. J. (2004). *Project wild a summary of research findings 1983-1995 and 1996-2003*. Project WILD National Office Council for Environmental Education. U.S.
- Riedinger, K. (2015). Identity development of youth during participation at an informal science education camp. *International Journal of Environmental & Science Education*, 10(3), 453-475.

- Sağır Uluçınar, Ş., Aslan, O., & Cansaran, A. (2008). İlköğretim öğrencilerinin çevre bilgisi ve çevre tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 7(2), 496-511.
- Selimoğlu, S. (2015). *Ortaokul öğrencilerinin çevre bilinci kazanım düzeyleri*. (Tez No. 384070) [Yüksek Lisans Tezi, Afyonkocatepe Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Sethy, K. M., Harichandan, A., Pradhan, S., Ghosh, M., & Patra, S. H. (2019). Threat to Ambient Air Quality Due to Poor Municipal Solid Waste Management: A Case Study in and Around Vuasuni Dumping Site, Bhubaneswar, Odisha, India. *Journal of Environment and Earth Science*, 9(2), 7-16.
- Sönmez, E., & Yerlikaya, Z. (2017). Ortaokul öğrencilerinin çevresel bilgi düzeyleri ve çevreye yönelik tutumları üzerine bir alan araştırması: Kastamonu ili örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(3), 1239-1249.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2001) *Using Multivariate Statistics*. Pearson Education Company.
- Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (2019). 16 Şubat 2019 tarihinde <https://ttkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/kategori/7> adresinden alınmıştır.
- Taycı Ünal, F. (2009). *İlköğretim öğrencilerinin çevresel tutum, bilgi, duyarlılık ve aktif katılım düzeylerinin belirlenmesi üzerine bir çalışma (Çorlu örneği)* (Tez No. 258676) [Yüksek lisans Tezi, Namık Kemal Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Ünal, S., & Ebru, D. (1999). UNESCO-UNEP himayesinde çevre eğitiminin gelişimi ve Türkiye'de ortaöğretim çevre eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(17), 142-154.
- Villarroel J. D., Antón A., Zuazagoitia D., & Nuño T. (2018) Young children's understanding of plant life: a study exploring rural–urban differences in their drawings, *Journal of Biological Education*, 52(3), 331-341, DOI: 10.1080/00219266.2017.1385505

EXTENDED ABSTRACT

The areas where living things form very important ties and interact with each other are called simply environment or living environment (Atasoy, 2006; Ministry of Education, 2015; Cansaran & Yıldırım, 2017; Miller & Spoolman, 2010). From past to present, humankind has been interacting positively and negatively with its environment. The history of humanity can be divided into three parts as the transition to a settled life (10,000 years BC), industrialization (17th century) and technology age (20th century) (Özdemir, 2016). When the interaction of the human with the environment in which it lives is examined in historical development, it is seen that the increasingly distorted and unconscious practices of the human actions are increasing.

In the study, survey method, which is one of the quantitative research approaches, was used to measure the awareness of middle school students towards their near environment and the living things in their near environment. The survey method is a study to reveal the existing situation. It is a method that reveals the current situation of the problem to be investigated and its development at the end of the study. It is one of the most useful methods to obtain the data from a wide audience (Çepni S., 2014). Secondary schools in Kastamonu province were divided into three main subgroups as “Provincial Central Schools”, “District Central Schools” and “Village Schools”. Schools were selected for these purposes to represent different regions. Two schools were selected to represent each subgroups as the city center, district center and village schools. Totally six schools were selected as the study group.

When the comparative results of the students according to the 3 different categories of living creatures in their near environment are analyzed, the rate of students who know and say the names of the living groups is the most in the students living in the village, and the least in the city center. The total rate of those who know the name of living creatures in its near environment is much lower than the expected level in each category.

As a result of the findings, it is concluded that the students barely go to the well known living areas in their close environment and do not know the name of these living areas. While this rate is the lowest in village schools, it is the highest in central schools. According to these data, the students participating in the study studying in Kastamonu province do not receive education in their schools for their immediate surroundings and there are no regular educational trips to these areas.

Findings obtained are analyzed from the determined regional point of view, and it is concluded that students living in the village are more aware of the living things in their near environment, but that they recognize the living environments in their close areas at the lowest level. While the students studying in the central school know the living creatures in their close environment at the lowest level, they know their living spaces at the highest rate.

In the light of the findings obtained as a result of the study, the following suggestions can be given;

- The awareness test can be applied by rearranging living things and their habitats according to different regions all over the world.
- Educational trips should be planned for the recognition and promotion of these areas and practical studies should be carried out in this context.
- In order to reach the purpose of the trainings for the near environment and living things, schools should be designed for these trainings and there should be living spaces that will provide examples from the near environment suitable for educational purposes.
- When designing environmental-related units in textbooks at secondary school level, it is recommended to include examples from living spaces related to students' nearby surroundings.